

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 77.577/3
van 24 maart 2025

over

een ontwerp van ministerieel besluit ‘tot intrekking van het ministerieel besluit van 26 augustus 2020 over de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand’

Op 18 maart 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een ontwerp van ministerieel besluit ‘tot intrekking van het ministerieel besluit van 26 augustus 2020 over de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 20 maart 2025. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Elly VAN DE VELDE, staatsraden, en Yves DEPOORTER, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Ronald VAN CROMBRUGGE, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 24 maart 2025.

*

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd als volgt:

“Er wordt om spoedbehandeling van het advies verzocht, wat gemotiveerd wordt als volgt:

- De publicatie van 15 september 2020 van het ministerieel besluit van 26 augustus 2020 over de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand werd door middel van een publicatie in het Belgisch Staatsblad van 8 januari 2021 ‘als onbestaande beschouwd’;

- De administratie is er daardoor vanuit gegaan dat het ministerieel besluit van 20 juni 2005 in werking is gebleven;

- Sedert het arrest nr. 261.842 [lees: nr. 261.944] van de Raad van State van 9 januari 2025, waarin werd geoordeeld dat het ministerieel besluit van 26 augustus 2020 van toepassing is, bestaat een hoogst onzekere rechtstoestand voor personen die in de afgelopen 4,5 jaar bij toepassing van (het examenreglement bij, en de voorwaarden van) het ministerieel besluit van 20 juni 2005 een examen hebben afgelegd of een verklaring van vrijstelling hebben bekomen;

- In principe moeten binnen (zeer) korte termijn, op vraag van de gebruikers van de dienst opnieuw examens gepland worden. Aangezien het examenreglement gevoegd bij het ministerieel besluit van 20 juni 2005, niet meer van toepassing is, en een organisatie op korte termijn van examens volgens een nieuw reglement onmogelijk is, zouden de aangevraagde examens niet meer kunnen doorgaan.”

*

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

3. Zoals uit het opschrift ervan blijkt, strekt het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport tot intrekking van het ministerieel besluit van 26 augustus 2020 ‘over de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand’.

RECHTSGROND

4.1. Het ontwerp vindt rechtsgrond in de artikelen 5, § 2, en 5/1, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002 ‘betreffende de verscherpte loodsplicht voor vaartuigen in de Belgische territoriale zee en vaarwateren onder de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest’.

In de rubriek ‘Rechtsgrond’ in de aanhef wordt ook verwezen naar artikel 6 van het voormelde besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002. Die bepaling bevat evenwel geen machtiging aan de minister en kan derhalve geen rechtsgrond bieden voor het ontwerp.

4.2. De voormelde bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002 vinden op hun beurt rechtsgrond in artikel 7, § 2, tweede lid, 3°, en § 2^{quater}, van het decreet van 19 april 1995 ‘betreffende de organisatie en de werking van de loodsdienst van het Vlaamse Gewest en betreffende de brevetten van havenloods, bootman en diepzeeloods’.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

5.1. De rubriek ‘Rechtsgrond’ in de aanhef moet worden aangepast aan hetgeen hiervoor over de rechtsgrond voor het ontwerp is opgemerkt. Zo moet in het eerste streepje bijkomend worden verwezen naar artikel 7, § 2^{quater}, van het decreet van 19 april 1995. In het tweede streepje moet worden verwezen naar de artikelen 5, § 2 (niet: “tweede lid”), en 5/1, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002, maar niet naar artikel 6 van dat besluit.

5.2. In de rubriek ‘Vormvereiste’ in de aanhef moet in de motivering van de spoedeisendheid worden verwezen naar arrest nr. 261.944 (niet: “nr. 261.842”) van 9 januari 2025 van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Voorts moet in die rubriek bijkomend melding worden gemaakt van dit advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving.

Artikel 1

6. Het ontwerp strekt tot intrekking van het ministerieel besluit van 26 augustus 2020. Hiermee wordt beoogd het ministerieel besluit van 20 juni 2005 ‘betreffende de toekenning van een verklaring van vrijstelling voor het nemen van een loods of het gebruikmaken van loodsen op afstand’, dat werd opgeheven bij artikel 38 van het ministerieel besluit van 26 augustus 2020 maar blijkbaar nog steeds werd toegepast door de administratie, retroactief te doen herleven.

Uit de vaste rechtspraak van de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak volgt dat een administratieve rechtshandeling die geen rechten verleent kan worden ingetrokken als de overheid oordeelt dat het algemeen belang dat vereist.¹

¹ Een rechtshandeling die rechten verleent kan slechts onder bepaalde voorwaarden worden ingetrokken (zie DE SOMER S. en OPDEBEEK I., *Algemeen Bestuursrecht*, Intersentia, 2019 (2^e uitgave), 124-125), voorwaarden waaraan in dit geval niet voldaan lijkt te zijn.

Er kan in dit geval worden aangenomen dat de intrekking het algemeen belang dient, vermits de administratie er op basis van een bericht dat in het Belgisch Staatsblad van 8 januari 2021 is verschenen, verkeerdelijk is van uitgegaan dat het ministerieel besluit van 26 augustus 2020 niet in werking was getreden, en ze het ministerieel besluit van 20 juni 2005 is blijven toepassen.

De vraag rijst evenwel of het ministerieel besluit van 26 augustus 2020 is toegepast in de periode tussen de datum van inwerkingtreding ervan, namelijk op 25 september 2020, en de bekendmaking van het voormelde bericht, en of er derhalve op basis ervan verklaringen van vrijstellingen zijn verleend. Hieromtrent bevraagd, antwoordde de gemachtigde:

“Van de collega’s van MDK heb ik inmiddels vernomen dat het MB van 2020 door hen altijd als ‘onbestaande’ werd beschouwd. Er zijn nooit examens georganiseerd, noch certificaten uitgegeven op basis van het MB van 16 augustus 2020, dit MB werd totaal niet toegepast.”

Ze voegde daar in tweede instantie de volgende precisering aan toe:

“In de periode tussen de inwerkingtreding MB van 16 augustus 2020 en de melding van onbestaande in het Belgisch Staatsblad van 8 januari 2021 zijn er 6 facturen die op het MB van 2020 gestoeld zijn geweest (aan een ander hoger tarief). Op 12 jan. 2021 (van zodra de publicatie van 08/01/2021 ontvangen) werd de interne instructie gegeven om een boekhoudkundige rechtzetting te ondernemen wegens het voor ‘onbestaand’ houden van het MB 2020. De facturen werden dan ook onmiddellijk gecrediteerd met het verschil. (creditnota). Dit werd boekhoudkundig dan ook rechtgezet waarna het kader van 2005 terug werd ingevoegd in de boekhouding.”

De gemachtigde bevestigde tevens dat er geen hangende rechtsgedingen zijn waarop de intrekking van het ministerieel besluit van 26 augustus 2020 een weerslag kan hebben.

Voor zover er effectief geen rechten werden verleend op grond van het ministerieel besluit van 26 augustus 2020, en er daadwerkelijk geen hangende rechtsgedingen zijn, kan de intrekking van dat ministerieel besluit worden aanvaard.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Yves DEPOORTER

Jeroen VAN NIEUWENHOVE